

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА ЧАЧАК

Чачак – Хајдук Вељкова 43 – Тел. 032/320-710, Факс. 032/320-712, e-mail: ovcar@yu1.net

БРОЈ 3

БИЛТЕН

МАРТ 2010

САДРЖАЈ:

1. Заштита брескве од проузроковача коврџавости лишћа
ПСС Чачак –Дипл.ин.Весна Нишавић-Вељковић
2. Заснивање луцеришта
ПСС Чачак –Дипл.инг. Милисав Тиосављевић
3. Чађава краставост јабуке
ПСС Чачак- Дипл.инг. Љиљана Живковић

Заштита брескве од проузроковача коврџавости лишћа

Коврџавост лишћа је најзначајнија болест брескве и нектарине у нашој земљи. Проузроковач коврџавости лишћа брескве је гљива *Taphrina deformans* која је у стању је да нанесе велике штете брескви у повољним условима за свој развој (киша и влага у време бубрења и отварања пупољака у пролеће). Коврџавост лишћа може да упропасти род за текућу годину, а изнуривањем биљака услед губитка великог дела лисне површине и поновног олиставања довести и до ранијег пропадања самих воћака.

Болест најопасније последице изазива на лишћу. Опасност од заразе брескве спорама паразита настаје у пролеће, одмах по кретању вегетације, када се на пупољцима, на њиховом врху, појави зелена тачка величине 0.5 до 1.0 мм и траје све до појаве првих младих листића. Свака киша у овом периоду у присуству извора заразе може изазвати заразу зеленог дела пупољка или младог лишћа. Касније долази до коврџања зараженог лишћа због неједнаког пораста, црвенила и опадања. Може бити исковрџана цела лиска или део лиске. Крајем пролећа на лицу исковрџаног лишћа јавља се сивкаста превлака која представља органе за размножавање (споре) ове гљивице у току наредне године.

Споре презимљавају на гранама и гранчицама брескве. Паразитна гљива, као што је већ наведено може да оствари заразу само у време бубрења и отварања пупољака, док паразит не може да зарази већ развијене листове. Због тога заштити брескве од ове болести треба посветити посебну пажњу у овом периоду, јер касније заразе нису могуће. Симптоме које изазива овај проузроковач болести треба разликовати од симптома које узрокују лисне ваши.

Заштита- Прва могућност да се уништи патоген је у јесен („плаво прскање“). Међутим, врло често у пракси то није изводљиво, зато што бресква често задржава лишће до првих мразева, а она се не сме третирати док не опадне сво лишће, јер се, у противном, фунгицид на њему задржава и неће доспети тамо где се патоген налази у пукотинама коре. У нашим условима иза првих јесењих мразева често падне снег, па нема времена да се третирање изведе.

Друга могућност да се патоген уништи и тако спречи појава болести је у пролеће, пре пуцања пупољака. Циљ је исти као у јесен, да се патоген уништи док се налази у пукотинама коре. За јесење и ово пролећно прскање користе се бакарни препарати.

Задња, трећа могућност за заштиту брескве је у време отварања пупољака. Циљ је да препарат доспе на пупољке и спречи да споре остваре инфекцију младог ткива листа. Прскање се изводи препаратима на бази дитианона, цирама, хлороталонила и др,

Када је у питању заштита брескве од проузроковача коврџавости лишћа бакарни препарати су се показали ефикасним у заштити. Примена ових препарата требало би да се изведе у фази мировања брескве. У засадима са осетљивим сортама неопходна су два третирања: једно у јесен или у пролеће пре кретања вегетације, и друго после бубрења (пуцања) пупољака. Препорука је да се ураде оба ова третирања. Прскање када бресква олиста је од мале или никакве користи. Поред коврџавости брескве овим третирањем се делује и против проузроковача шупљикавости лишћа (*Цластероспориум царпохилум*), као и проузроковача сушења грана и гранчица (*Монилиниа лаха*).

Ако паразитна гљива оствари заразу онда је потребно одржавати биљку у што бољој кондицији.

ПСС Чачак
Дипл. Инг. Весна Нишавић
Вељковић

ЗАСНИВАЊЕ ЛУЦЕРИШТА

Луцерка је врло значајна биљка за исхрану стоке. Она даје високе приносе И сточну

храну одличног квалитета. Њена зелена маса, сено, силажа И

брашно богати су пре свега у протеинима , а затим у минералним материјама И витаминима , нарочито у провитамину А . По садржају минералних материја , нарочито фосфора И калцијума , луцерка заузима прво место међу крмним биљкама , нарочито значајна за исхрану младих И приплодних грла стокe. У односу на друге крмне биљке садржај целулозе у вегетативној маси луцерке је нешто нижи . Сено ове биљке садржи 14 – 18 % протеина . Луцерка има велики агротехнички значај . Својим снажним И развијеним кореновим системом прожима земљиште И чини га растреситим . После разоравања оставља корен И крунице у земљишту око 8000 кг – 14000 кг/ха , што разлагањем доприноси поправљању : физицких , хемијских И микробиолошких особина земљишта. Такође , оставља у земљишту И око 300 кг /ха азота. Луцерку не треба гајити у монокултури. Не треба је сејати ни после осталих врста фамилије фабацеае , јер је тада изложена јачем нападу болести И штеточина. Поновна сетва на исто место луцерке може се обавити после онолико година колико је претходно на том месту искорисцавања . Добри предусеви су : кукуруз, кромпир, стрна зита . Битан услов за успех у производњи луцерке је правилан избор земљишта , пре свега јој

одговарају земљишта са са пх 6,0 – 7,0.

Основну обраду треба извршити у јесен на дубину 30 – 35 цм. Предсетвену припрему земљишта треба урадити квалитетно , јер је семе ситно , а младе биљчице нежне И осетљиве . На лоше припремљеном земљишту немогуће је извести сетву на праву дубину. Ако земљиште није слегнуто пожељно је ваљање пре сетве како би се добио збијен површнски слој – 5 цм , у који би се семе засејало на праву дубину.

Луцерка спаде у биљке са високим продукционим потенцијалом . Да би се што боље искористила њена родност , мора се обезбедити са довољном количином хранива. Поред калцијума , најважнија хранива су фосфор И калијум . Дјубрење треба обавити на основу хемијске анализе плодности земљишта , при чему треба имати у виду да се луцерка на датој парцели гајити 4 – 5 година. На земљиштима средње обезбедјеним хранивима, препоручује се количина НПК хранива формулације 10 : 30 : 20 са основном обрадом у колични 500 - 600 кг/ ха , а 200 кг/ха у предсетвеној припреми земљишта . Стајњак је најбоље унети под предусев . Ако се уноси непосредно , неопходно је да буде у згорелом стању , у супротном може бити “сејач корова” , који су опасни за младу луцерку

Оптимално време за сетву у пролећном року је друга половина марта , почетак априла .

Семе луцерке је врло ситно (око 500 зрна /гр) И све што оде на већу дубину не може да никне . Дубина сетве зависи од типа земљишта И креће се од 0,5 - 3 цм. На средње тешким земљиштима луцерку треба сејати на два центиметра , на теским 0,5 а на лакшим три центиметра.Боље је да семе делимично буде И на површини земље , него на већој дубини од три центиметра . Употребом већих количина семена долази до веома јаке конкуренције , тј. угушавања

биљака медјусобно .Луцерка поседује изузетну конкуренциону снагу , не само према другим врстама , већ И према самој себи , услед чега долази у прегустом склопу до самоугушавања . При машинској сетви И на добро припремљеном земљишту довољно је употребити 15 - 17 кг /ха декларисаног семена на медјуредни размак 12,5 цм.. После сетве обавезно треба обавити ваљање , јер се тако семе доводи у чврст контакт са честицама земље , брже прима влагу , бубри , клија И ниче .

Сортимент : НС Медиана , Банат ,К -22, К- 23, К-28

Квалитетно обављена сетва уз адекватне мере неге заснованих луцеришта је предуслов остварења високих И стабилних приноса изузетно квалитетне крме луцерке .

Дипл.инг.Милисав Тиосављевић

ЧАЂАВА КРАСТАВОСТ ЈАБУКЕ / *Venturia inaequalis*

Чађава краставост је једна од главних носилаца трошкова у заштити јабуке. Ово гљивично обољење утиче и на принос и на тржишну вредност плодова. Гљива презими на опалом лишћу у воћњаку. Влажењем опалог лишћа у пролеће долази до ослобађања презимелих спора (аскоспоре) које ношене ветром доспевају на лист и цвет. У капи воде, споре клијају и остварују инфекцију. Након периода инкубације, долази до појаве симптома и то на листовима у виду чађавих пега на лицу и наличју листа. Након цветања, инфекција се може јавити и на петелкама плодова, када проузрокује опадање плодића. Конидије које се формирају на младом лишћу, доспевају и на младе, тек формиране плодове. На њима се инфекција остварује у близини чашичних удубљења. На плодовима се формирају пеге у виду красте испод које ткиво престаје да расте. Листови и плодови су осетљиви на ову гљивичну инфекцију у дугом временском периоду /април-половина јуна/. Са повећањем старости листа и плодова, повећава се отпорност на инфекцију.

Заштита од *Venturia inaequalis*:

- уништавање опалог лишћа (заоравање, тањирање, фрезовање) пре почетка периода инфекције (не заборавити лишће око ограда, испод воћа)

- примена фунгицида

1. пре него што почну да лете споре и конидије тј. пре остварене инфекције како би фунгицид спречио клијање спора

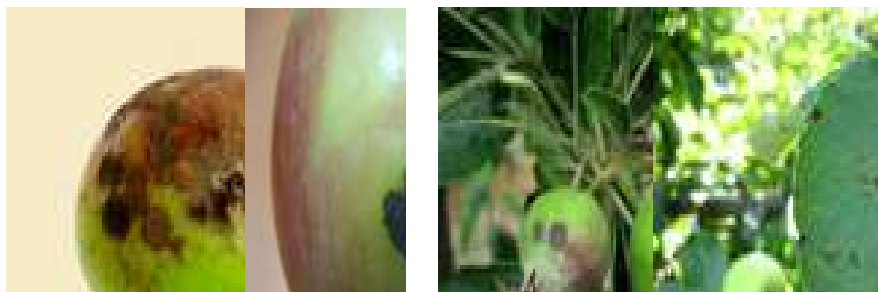
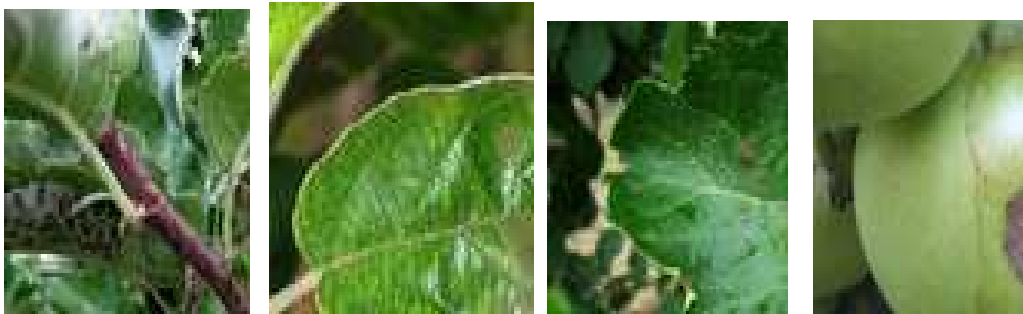
2. прскање после остварене инфекције, односно после кише и интензивна заштита је потребна све док траје избацивање аскоспора (примарне инфекције).

Фаза „мишје уши“ - користити бакарне препарате

Фаза „розе „пупољак“ - користити препарате чије су а.м. ciprodinil, difenokonazol, pirimetanil + flukvinkonazol ..., уз додатак контактних фунгицида на бази: metiram, ditianon...

Дужина деловања фунгицида, након остварене инфекције

група 24 сата	36 сати	48 сати	72 сата
ANTRAKOL	MERPAN	SYLLIT	SCORE
CINEB	DELAN	CHORUS	CLARINET
CIRAM	FOLPAN 50	ZATO	
POLYRAM DF	DITHAN	ARDENT	
		RUBIGAN	

ПСС Чачак- Дипл.инг. Љиљана Живковић